

HET ONNASPEURLIJKE VAN GODS WEGEN

Preek over Psalm 77 vers 20 en 21

door

Jacobus Koelman

Utrecht H. ten Hoove
1890

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2003

Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend. Gij leidde Uw volk, als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron. Psalm 77: 20 en 21

Het is een algemeen aanvaarde waarheid, dat de handelingen van God met het oude Israël een afschaduwing zijn van Gods handelingen met Zijn kerk. Maar het is er ver vandaan, dat wij een profetie ervan zouden maken, waarin wij alle bijzonderheden aangaande Gods kerk zouden willen afbeelden. De handelingen van God met Israël dienen alleen tot een algemeen beeld van Gods wegen met Zijn volk.

Toen God Israël naar Kanaän leidde, oefende Hij hen door veel strijd en tegenspoed. Hij verheerlijkte Zich op een wonderlijke wijze in Zijn volk, daar Hij hen door Zijn machtige hand en uitgestrekte arm voortdurend uithielp.

Zo verheerlijkt de Heere Zich nog steeds in Zijn volk, het ware Israël. Dat leidt Hij met een machtige hand en een uitgestrekte arm uit de slavernij en de dienstbaarheid van de duivel. Dat gaat door veel tegenheden en beproevingen heen. Het gaat door de woestijn van deze wereld naar het hemels Kanaän.

Onze tekst geeft aanleiding hiervan iets te spreken. Maar eer wij daartoe komen, zullen wij eerst moeten spreken over de samenhang en de inhoud van deze Psalm. Dan zal Gods volk in het algemeen en elke ziel in het bijzonder weten, hoe ieder zich heeft te gedragen in zulk een gestalte. De voorbeelden worden dikwijls onder de zegen des Heeren dienstbaar gemaakt tot voorlichting bij de strijd en de bekommernis van Gods kinderen in dit moeitevolle leven.

Wij zien dan in deze Psalm in het tweede vers de gestalte van een gelovige, die zijn stem tot God opheft. Hij verkeert in grote benauwdheid en onder een zeer zware zielssmart. Wij vinden dat in de verzen 3, 4 en 5. Dag en nacht strekt hij zijn ziel uit tot de Heere en weigert getroost te worden, vers 4. Als hij aan God denkt maakt hij misbaar vanwege de schrik des Heeren. Peinst hij, dan wordt zijn ziel overstelpt, zodat hij dag noch nacht kan rusten. In vers 5 zegt hij: "Gij hield mijn oog wakende; ik was verslagen." En wat nog erger was, hij kon niet bidden. "Ik sprak niet", zegt hij. Hij was als verstomd. O, droevige staat van zulk een ziel.

Maar wat deed hij in zo'n gestalte? Dat zegt hij in vers 6: "Ik overdacht de dagen vanouds, de jaren der eeuwen." Dat wil zeggen, hij dacht aan zijn vorige bevindingen en aan de handelingen van God met hem. In vers 7 zegt hij: "Ik dacht aan mijn snarenspeel." Hij dacht dus aan de vroegere bewijzen van Gods liefde aan hem en die overlegde hij in zijn binnenste in die donkere dagen. "In de nacht overlegde ik in mijn hart en mijn geest onderzocht." Daarna overlegde hij of er ook bijzondere zonden konden zijn waardoor God zo met hem handelde. Hij trachtte die te ontdekken om ze voor God te belijden en verzoening daarvoor te zoeken. Hij onderzocht in het bijzonder Gods weg met hem in vers 8: "Zal dan de Heere in eeuwigheid verstoten en voortaan niet meer goedgunstig zijn?" Het was hem een bittere smart en hij kon het ook zo gemakkelijk niet overgeven, zie vers 9. Steeds maar weer trachtte hij Gods handelingen met hem te doorgronden: "Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde van geslacht tot geslacht?"

En waarlijk, het is een zware beproeving, als men bedenkt wat het is, alle hoop te verliezen om nog eenmaal te worden gered. Wij zien dat in vers 10: "Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten?" In deze moedeloze toestand roept hij uit, dat het hem krenkt, zoals wij lezen in het begin van vers 11.

Maar dan krijgt hij enige verruiming. In het laatste deel van dat vers staat: "Maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert." Het is alsof hij wil zeggen: hierin is mijn hoop, Gods hand zal veranderen. Daaraan heb ik niet gedacht. Ik zal de daden des Heeren gedenken en daarin nu zien, of ik Zijn liefde kan naspeuren. Ik zal daarover niet kwaad oordelen, maar ik zal ze roemen, vers 12: "Ja, ik zal gedenken Uw wonderen vanouds her." Dat zou hij doen om zichzelf te ondersteunen opdat hij God zou mogen roemen in al Zijn wegen. Daartoe begeerde hij het heiligdom in te gaan en daarom zegt hij in vers 14: "O God, Uw weg is in het heiligdom; wie is een groot God gelijk God?" De psalmdichter heeft hier het oog op het heiligdom van de Heilige Schrift, waarin Gods wegen te vinden zijn en die in Gods Kerk bewaard wordt. Daarin doet God Zijn licht opgaan over de wegen, die Hij met Zijn kinderen houdt. Toen de psalmist dit heiligdom inging, zag hij dat al Gods wegen voor hem ten goede waren en ook ten goede van al Gods volk, hoe benauwd en donker zij het ook mochten hebben. Het was liefde dat de Heere hen in zulk een weg leidde. Hoe dikwijls heeft Hij ook Israël niet uitgered door Zijn liefde en almacht. Dat heeft de Heere gedaan op een wonderlijke wijze want *Hij maakte een weg in de zee en een pad in grote wateren*, volgens vers 20 en 21.

De woorden bevatten twee hoofdzaken.

1. Het onnaspeurlijke van Gods wegen. *Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet bekend.*
2. Gods onveranderlijke trouw. *Gij leiddet Uw volk, als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron.* God doet door zulke zwakke schepsels en geringe middelen grote dingen, waarover de wereld verwonderd staat.

Verscheiden overdenkingen liggen in het eerste vers begrepen.

- (1) Wanneer God Zijn volk wil redden, brengt Hij het soms eerst in grote benauwdheden, opdat de hand van God in hun verlossing des te meer openbaar zal worden. Hij is het alleen die Zijn volk kan behouden. Zie dit aan Israël. In welke grote benauwdheden was het volk gekomen, zodat alle hulpmiddelen ten einde schenen te zijn. Zij hadden de Rode Zee vóór zich, hoge bergen aan beide zijden en het leger van de Egyptenaars, hun doods vijanden, achter zich. Maar toen zij in deze benauwde toestand tot God riepen, redde de Heere hen op een wonderbare wijze.
- (2) Wij moeten ook hierop letten, dat God in de weg van verlossing dikwijls door Zijn volk niet gekend wordt, voordat zij de uitkomst ervaren. Dat doet de Heere om veel wijze redenen en vooral, opdat zij Hem alleen de eer zouden toebrengen, wanneer Hij hen doet zien, door welke wonderbare wegen Hij de verlossing voor hen bereidt.
- (3) De wegen van God met Zijn volk in het algemeen en met sommigen in het bijzonder, zijn niet altijd te doorgronden. Soms is Zijn weg als in de zee en Zijn pad in grote wateren. Dan is het een diepte, die men niet kan doorgronden en waarin men van verwondering zichzelf moet verliezen.

Verscheiden overdenkingen liggen in het tweede vers begrepen.

- (1) Hieruit merken wij op, dat hoe donker en verward het er ook uit mag zien en hoe benauwd en gejaagd het volk des Heeren zich daaronder ook bevindt, aan het einde daarvan doet de Heere hun verstaan, dat het alleen liefde is, dat Hij zulke wegen met hen gaat. Want God leidt hen wel eens in de zee, maar Hij leidt hen ook als een kudde schapen, met veel meer liefde en tere zorg over hen, dan een aardse herder doen kan.
- (2) Als de Heere Zijn kinderen wil verlossen uit grote ellende, gebruikt Hij daartoe soms zwakke en geringe schepselen. Hij doet het hier door de hand van Mozes en Aäron. Daarmee wil God tonen dat Hij het is, die alleen hulp en redding kan schenken, opdat zij tot Hem hun toevlucht zouden nemen en niet tot het schepsel, om rust te zoeken.

Maar wij willen hierover niet breedvoerig uitweiden, doch trachten enige leringen op te sporen.

(1) Wij leren hieruit, dat Gods wegen en werken in verband met Zijn kinderen alleen liefde zijn. Maar het zijn dikwijls wegen van donkerheid en diepe verborgenheid, waar men niet in en ook niet dóór kan zien. Dit maakt de Heere op bijzondere wijze dienstbaar tot Zijn roem en heerlijkheid. Op zeer treffende wijze blijkt hieruit Zijn goddelijke volmaaktheid, waardoor Hij Zich dan aan Zijn volk bekend maakt, hoewel de verdorvenheid van de mens en zijn onverstand hierin dikwijls tot een struikelblok zijn. Hiervan hebben wij een voorbeeld in koning David. God had hem tot koning over Israël doen zalven, maar door welke diepe wegen leidde de Heere hem om daartoe te komen. Met hoeveel beproevingen had hij te worstelen om in zijn geloof geoefend te worden. Die beproevingen moesten God tot heerlijkheid en hem tot zaligheid dienen. Daarvan getuigt hij in zijn psalmen. Zo ging het ook met Job, de man Gods. Door welk een diepte van ellende moest hij geleid worden, om bekwaam gemaakt te worden, om zulk een heerlijk getuige der zaligheid te zijn voor het komende geslacht. Hoe wonderlijk is God daarin verheerlijkt geworden!

De reden, waarom de Heere meestal zo onzichtbaar en in het verborgen met Zijn kinderen handelt, is zeer onderscheiden:

1. De Heere wil aan Zijn kinderen tonen, dat Hij soeverein is en dat vandaar ook Zijn handelingen soeverein zijn. Zij kunnen niet door een mensenverstand doorgrond worden.
 - a. De Heere wil op een bijzondere wijze door Zijn schepsel als de soevereine God gekend en geëerd worden.
 - b. Dit betoonde de Heere ook in Zijn verschijning aan Job, opdat wij daaruit zouden leren om God geen redenen van Zijn handelingen met ons af te vragen. Wie zal tot Hem zeggen: wat doet Gij? Onze God is toch in de hemel, Hij doet alles wat Hem behaagt.
 - c. De soevereine God is in Zijn eeuwige volmaaktheden niet af te meten.
2. De Heere toont in deze diepe verborgen handelingen, dat Zijn Goddelijke wijsheid die van de mensen ver te boven gaat.

- a. Hieruit blijkt, dat de verstandigste en de verstgevorderde in ondervonden genade, slechts een mensenverstand bezit. Bij het licht van Gods ontdekking blijkt hij een groot beest voor God te zijn, Ps. 73. Met welk een gevoel en aandoening horen wij Agur hierover spreken in Spreuken 30: "Voorwaar ik ben onvernuftiger dan iemand, ik heb geen mensenverstand; ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend."
- b. En daarom, wanneer de Heere uitvoerig heeft gesproken over het verbond der genade en de voortreffelijkheid en onmisbaarheid daarvan voor Zijn gunstgenoten, voegt Hij daarbij: "Want Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten en uw wegen zijn niet Mijn wegen, spreekt de Heere. Want gelijk de hemelen hoger zijn dan de aarde, alzo zijn Mijn wegen hoger dan uw wegen en Mijn gedachten dan ulieder gedachten."

3. De Heere handelt zo om Zijn onveranderlijke trouw tegenover Zijn volk te tonen, want als het altijd voorspoedig ging en hun weg altijd door des Heeren licht werd beschenen, dan zouden zij zich niet verwonderen over de verrassende uitkomsten in hun veelal moeitevolle wegen. Zij zouden niet zo Gods trouw en goedheid bewonderen in Zijn woorden: "Ik zal u niet begeven noch u verlaten." God is altijd bevonden een Uithelper te zijn in benauwdheden. En daarom, hoe meer het ons gegeven mag worden de handelingen des Heeren met Zijn volk na te speuren, des te meer zullen wij daarin Zijn onnaspeurlijke wijsheid en Zijn onveranderlijke trouw gewaar worden.

De wegen, die de Heere soms met Zijn kinderen hier op aarde houdt, zijn diep en verborgen, opdat zij daarin en daardoor meer tot ontdekking zouden komen van de diep verborgen verdorvenheden, die in hun hart nog zijn overgebleven. In het bijzonder:

- (1) Er is de vreselijke zonde van het ongeloof. Wij menen soms door het geloof grote dingen te kunnen doen, maar helaas! Als het in de beproeving komt, dan komen wij tot de treurige ontdekking wat wij zijn. Het ongeloof komt met grote kracht tevoorschijn. Het overweldigt de ziel en die wordt door machteloosheid helemaal neergedrukt. Men komt tot de ontdekking, dat men geen geloof in zichzelf bezit. Nu ontdekt de Heere door zulke diepe beproevingswegen welk een gruwelijk monster 't ongeloof is en met welke diep ingewortelde banden de ziel er aan vast gekluisterd ligt.
- (2) Verder wil de Heere door zulke wegen de gruwelijke hoogmoed, die in het hart van de mens huisvest, ontdekken. Wordt die gruwel in het hart van de mens niet daarin openbaar, dat wij de wegen, die de Heere met ons belijft te houden, afkeuren? Dat wij de Heere zouden willen voorschrijven hoe Hij zou moeten handelen, met Zijn volk in het algemeen zowel als met ons in het bijzonder? En nu is het zo nuttig, dat de Heere diepe wegen met de mens gaat, want daarin wordt God op het hoogst verheerlijkt en het is voor onze ziel tot behoud en eeuwige zaligheid. Hoe gelukkig is de mens, die hierin Gods weg en handelingen leert goedkeuren en prijzen.
- (3) Ook ontdekt de Heere in zulke wegen de zonde van ongeduld. Wij menen zo dikwijls, als wij buiten de wegen van beproeving zijn en het licht des Heeren ons pad beschijnt, dat wij in tegenspoed en duisternis zo gauw niet zouden wankelen, omdat de Heere in Zijn goedgunstigheid onze gangen vast doet zijn. Maar als het erop aan komt en de noden zich voordoen, dan moeten wij treurig genoeg ondervinden, dat wij niets vermogen en dat er geen vertrouwen en geen lijdzzaam

wachten op de Heere bij ons wordt gevonden. Wat hebben wij dan redenen om te schrikken en ontsteld te zijn, opdat wij leren inzien, hoe wij in alles de hulp van Jezus nodig hebben. Dan zullen wij aan onszelf en onze eigen krachten meer leren wanhopen en onze hulp zoeken bij de Heere.

- (4) Verder wil de Heere ook in zulke wegen de deugden, die Hij door de Geest der genade in het hart van Zijn kinderen gewerkt heeft, openbaren. Anders zouden die niet openbaar worden, daar de mensen toch altijd geneigd zijn te wandelen door aanschouwen, in plaats van door het geloof. Hierdoor worden zij geleerd de deugden te beoefenen van geloof, hoop liefde, lijdzaamheid, nederigheid en een biddend aanhangen van de Heere. Hierdoor ziet men het onderscheid tussen hen, die de Heere vrezen en hen die Hem niet vrezen.

Een voorbeeld van zulk een geloofsoefening zien wij bij Abraham. God had hem in zijn ouderdom de belofte gegeven, dat in hem al de geslachten der aarde gezegend zouden worden. Maar zie, welk een beproeving kwam er voor het geloof van Abraham. Nog tweeënveertig jaar moest hij wachten, zodat Abraham oud was geworden en ook de moeder in Sara reeds verstorven was. En echter tegen de loop van de natuur kreeg hij een zoon uit Sara, wat in Hebr. 11 wordt aangemerkt als de vrucht van de oefeningen van het geloof, rustend op de beloften van God. Die beloften hielden in dat Izak en zijn zaad zouden gezegend zijn en vermenigvuldigd als de sterren van de hemel. Uit Izak moest ook de Messias geboren worden.

Maar welk een weg van geloofsbeproeving slaat de Heere nu met Abraham in! Als Izak een jongeling is geworden krijgt Abraham bevel om hem, de zoon der beloften, die hij langs zulk een wonderbare weg en door zulke zware geloofsbeproevingen heen had gekregen, met eigen hand te doden en als een brandoffer de Heere op te offeren. O, aanbiddelijke maar ondoorgrondelijke diepten Gods! Hoe schijnt dit alles tegen de onveranderlijkheid van God in te gaan. Maar Abraham, door de Heere gesterkt in het geloof, gehoorzaamde Gods bevel, tegen alle vleselijke redeneringen in, die in zijn hart gevonden mochten worden. Hij hield door het geloof vast aan hetgeen de Heere had gesproken, want hij geloofde dat God machtig was, om hem zijn zoon zelfs uit de dood weer te geven. *Waaruit hij hem ook bij gelijkenis heeft weder gekregen*, zegt de Schrift.

- In deze weg, die God met Abraham hield, mogen wij opmerken, hoe de lijdzaamheid als een genadegift van God in Abraham uitblinkt. Bovendien een hopend wachten op de Heere en Zijn toezeggingen. In geen andere weg zouden die meer tevoorschijn zijn gekomen.
- In deze weg werd ook duidelijk zichtbaar welke dierbare genadegaven de Heere aan Abraham had geschonken. Zie eens dat eerbiedig neerbuigen voor Hem, al kon Abraham het doel van Gods handelingen met hem niet doorgronden. Daarin eerde hij God, Die slechts te gebieden had om Zijn gedachten ten uitvoer te brengen. Hij alleen is te roemen, te aanbidden en te bewonderen in al Zijn daden, die volmaakt heilig en goed zijn.

Dit dient ons om ons verstandig te maken, als wij de weg die God met ons houdt niet kunnen doorgronden.

- a. In een voorgaande verhandeling is getoond hoe God met de mens handelt in Zijn genadeverbond en hoe wij met de Heere in dat verbond moeten komen en ook dat dit

verbond in God onveranderlijk is. Als u zich nu in dat verbond hebt overgegeven, denkt u dat het nu in alles voor de wind en voor de stroom zal gaan naar uw verdorven begrippen? Alles zoals u dat graag had. Een voorspoedige voortgang en 't licht des Heeren steeds op uw pad schijnend? O nee, maar ik zeg u, het zal licht en duisternis zijn, die elkander telkens zullen afwisselen. En dan bid ik u, als de duisternis u in nevels hult: o, denk dan toch niet dat God ontrouw is. Gods handelingen met Zijn volk in het algemeen en van sommige van Zijn kinderen in het bijzonder, zijn soms diep verborgen in donkerheid. Dat het u en mij dan maar gegeven mag worden, om de trouw des Heeren niet te misbruiken door zorgeloosheid en zonde, maar dat Hij ons genadig mag schenken, dat wij ons in dat verbond naar Zijn welbehagen gedragen.

Daartoe wil ik spreken over twee dingen:

1. Welke handelingen God soms met de Zijnen hier op aarde houdt.
2. Wil ik trachten u enige toelichting te geven wat een ziel in zulk een toestand nodig heeft om te doen.

1. De handelingen van God met Zijn volk zijn soms zo vreemd, dat zij schijnen tegen alle gebeden, ja tegen al de beloften van God aan te lopen. Dan is het alsof de Heere naar de smekingen van Zijn kinderen niet hoort. O, geliefden, als u dit mocht overkomen, twist toch nooit met God, maar met uzelf, want de schuld ligt bij u en niet bij de Heere. Het is uw blindheid en ongelovigheid dat u het niet zien kunt. Ik spreek hier alleen van ware gelovigen en van geen anderen.

- a. Tracht er naar te staan om door het geloof te omhelzen, dat u in het genadeverbond bent opgenomen en al is het dat u de dadelijke vrucht daarvan niet gewaar kunt worden. Houdt toch aan in het gebed of de Heere het u schenken wil. Misschien zal de Heere het u spoedig openbaren, maar wees er niet over ontsteld en denk niet dat het aan de kant van de Heere ligt. Het ligt aan uw eigen ongelooft.
- b. En u, die al eens hebt mogen geloven dat de Heere uw ziel in genade heeft aangezien en ook enige vruchten van dat verbond hebt mogen genieten, denk nu niet dat het licht des Heeren altijd uw pad zal beschijnen. Denk niet dat u altijd gemakkelijk voort zult gaan op het onveranderlijke woord van Gods belofte, opdat het u niet te veel zal ontmoedigen, wanneer donkerheid uw geloofsoog komt benevelen.
- c. Er zullen misschien dagen komen, dat de duisternis u zó omringt, dat de dierbaarheid van een belovend God, noch de zondaarsliefde van de lijdende Jezus uw ziel zal kunnen verootmoedigen en dat er geen gebed zal zijn, noch voor uzelf en noch voor uw naasten. Ja, dat u misschien niet eens zult kunnen merken of naspeuren wat God aan uw ziel gedaan heeft.
- d. Zo treurig is het soms gesteld met het kind des lichts, als hij wandelt in de duisternis, Jes. 50. Wanneer u het licht des Heeren mist en de duisternis zich van uw ziel heeft meester gemaakt, dan kunt u dikwijls ook niet zien, dat de Heere u door wegen van beproeving wil oefenen. Toch zullen die u ten goede moeten meewerken.
- e. U zult ook bij bevinding moeten leren, dat er onderscheiding is in de genade. Het is wat anders bij ondervinding van genade te leven en weer iets anders om genade in zijn leven te mogen erkennen. Het is voor de ziel soms nuttiger door de donkerheid geoefend te worden, dan in het licht van Gods vertroostende genade te wandelen, omdat u daardoor de Heere meer in Zijn onpeilbare goedertierenheid en in Zijn eeuwige zondaarsliefde in Christus leert kennen, beminnen en erkennen.

2. U, die het zo met God en Zijn eeuwig genadeverbond, gegrond en bevestigd door het dierbaar bloed van de Heere Jezus, eens bent geworden, zult ook door bevinding moeten leren, dat er in het geheel geen kracht in u is, opdat u al uw sterkte bij God zoekt. Er is geen roem bij u, maar het moet bij u werkelijkheid worden: "Die roemt, roeme in de Heere."

Ziet u zich machteloos en onbekwaam tot enig goed, tracht dan door een afhankelijk geloof, op grond van de beloften van God, de toevlucht tot de Heere te nemen, opdat u also mag verzegelen dat God waarachtig is.

3. U, die waarlijk in het verbond bent opgenomen zult soms moeten ondervinden, dat God Zijn hand als in een ogenblik verandert. Het behaagt de Heere wel eens Zijn vrede en Zijn troost van u weg te nemen. Dan komt er onrust en men weet dan nauwelijks bij ondervinding wat men in God bezit. Het maakt uw hart niet gevoelig, u kunt er niet bij, het is u zo heel anders dan vroeger. Toen was u soms zo gevoelig en werkzaam tussen de Heere en uw ziel. Nu schijnt het u wel eens of het alles inbeelding van u geweest is, een droom maar het was toch ware genade.

De Heere handelt zo met u, opdat u zou leren niet op de gevoelige genade te rusten, maar om alleen te leunen en te steunen op de levende God; niet op de blijken van de genadige hand van God over u, maar op God Zelf.

4. Het kan soms met een waar gelovige zo ver gaan, dat het voor hem onmogelijk is enig geloof te oefenen en dat het schijnt, of alle vrucht van een oprecht geloof als onder de as verborgen ligt. Voordien scheen hij een held des geloofs, zodat hij bergen had kunnen verzetten. Geen ding scheen hem te hoog of onoverkomelijk toe. Maar nu gevoelt hij zich zo zwak. Hij vraagt zich af of er nog wel geloof in hem is, ja of het wel ooit in hem geweest is. Maar daarom moet u uw staat nog niet verwerpen, o neen! Bedenk dat God u hierin wil leren, hoe diep afhankelijk u bent in de oefening van het geloof, opdat u alleen leert afhangen van de Heere. Opdat u leert niet alleen te leven van de troostrijke invloeden van de genade, maar vooral dat u zich kunt oefenen in de daden van het geloof.

Het kan zelfs zo ver gaan, dat men het woord, waardoor vroeger zoveel troost in de ziel afdaalde, nu zelfs niet meer kan aannemen. Dat woord kwam vroeger met zoveel kracht op de ziel, dat men er de dood en de eeuwigheid wel op had kunnen ingaan. En nu is de geloofshand zo machteloos, dat men er zich niet aan kan vasthouden.

Hieruit is voor de ziel deze les te leren: *Blijf in deze diepten van God nochtans de Heere aanhangen, al is het dat het "waarom" ervan voor u is verborgen.*

5. Een ziel, die veel ondervindingen heeft gehad en die door de bewerking van de Heilige Geest veel bewijzen van de goddelijke nabijheid heeft gehad, kan door de zware aanvechtingen van de satan en door de vreselijke kracht van het ongeloof, soms ertoe gebracht worden, dat de gedachten in hem opkomen of het wel waar zou zijn, dat God een God is zoals er van Hem wordt getuigd.

Ja, het kan met een waar bondgenoot zelfs zo ver gaan, dat hij in twijfel trekt en niet vast kan houden dat God hemel en aarde heeft geschapen. Een leraar in Schotland begon eens te preken met deze woorden: *o, wat is het een grote zaak, om te geloven dat er een God is!*

6. In welk een ellendige en allerbedroevendste staat en gestalte kan de ziel komen! En niet allen dit; bovenal is 't verschrikkelijk dat de Heere God om wijze, heilige aanbiddelijke en goede bedoelingen, toelaat, dat de vorst der duisternis zulke verschrikkelijke gedachten in het hart van de gelovigen verwekt. Gedachten over God als de Schepper van hemel en aarde, over Christus de Borg en Middelaar van al Zijn uitverkoren volk. En zo wil de Heere soms aan Zijn kinderen bekend maken, welk een gruwel van ongerechtigheid er in hun hart is, opdat zij zouden weten, waaruit Hij hen verlost heeft. Daar zullen zij Hem eeuwig voor verheerlijken en prijzen. Ook stelt de Heere soms enkelen als een spiegel voor anderen.

Paulus werd een engel des satans gegeven, die hem met vuisten sloeg. Men kan niet anders denken, dan dat het de beproevingen zijn geweest, waartegen hij driemaal had gebeden. Houdt u zich dan ook niet vreemd als deze beproeving over u komt, want Jezus Zelf moest van de satan horen: "Indien Gij voor mij nedervalt om mij te aanbidden, dan zal ik U dit alles geven."

Zie eens wat een gruwelen van de duivel door de Heere gebruikt worden om Zijn kinderen te beproeven! Maar het is voorwaar een ondragelijke beproeving en een deerniswaardige staat, als Gods kinderen daaronder gebukt gaan. Maar zulke lasteringen mogen wij meer aanmerken als zonden van de satan, dan van de gelovige.

7. De Heere wil daardoor aan Zijn bondgenoten de kracht van hun verdorven natuur tonen, opdat zij de geestelijkheid van Gods heilige wet zouden verstaan. Zij zullen bemerken dat zij nog niet ontdaan zijn van de verdorvenheden, die zij al lang menden verbroken en overwonnen te hebben. Zie, nu komen ze weer te voorschijn en dreigen met verwoedheid uit te breken. Ja, het schijnt dat zij veel erger zijn dan voorheen, hoewel dit inderdaad niet zo is. Maar door bevinding hadden zij met deze diepte van hun verdorven natuur nog geen kennis gemaakt.

Zulke diepe wegen doet de Heere wel eens over Zijn kinderen komen vanwege de volgende reden:

- a. Opdat zij nederig en klein in zichzelf zouden zijn.
- b. Ook, opdat zij hun afhankelijkheid meer zouden leren kennen, om alles wat zij tot het leven en de zaligheid nodig hebben, van hun Borg en Middelaar te verwachten.

8. De Heere wil hierdoor Zijn kinderen ook oefenen in de strijd tegen de zonden en hun eigen vlees. De Heere wil Zijn kinderen tonen wat in hen is. En onder dit alles gaat de Heere voort Zijn kinderen ten goede te bewerken. Hij begenadigt hen met meer geloofslicht en sterkte in hun strijd. Daarom, als het u mocht gebeuren dat deze of die verdorvenheden u overkomen en u schijnen te zullen overheersen, verwerp daarom dan uw staat van genade nog niet. Geef de moed niet op maar bedenk dan dat God u leren wil alle hulp en kracht, die u nodig hebt, buiten uzelf en in God te zoeken, opdat u niet meer op uzelf, maar op de Heere zult leren vertrouwen. Paulus zegt in 1 Kor. 1:31: "Wie roemt, roeme in den Heere".

9. Een gelovige, die met hart en hand het genadeverbond heeft omhelsd, kan soms nog in toestanden raken, dat hij niet de minste vrucht van dit verbond gewaar kan worden. Ja, hij lijkt wel het tegendeel te zien. Maar de Heere weet wat nuttig en nodig voor hem is, al kan hij het zelf niet bezien. De Heere laat de gelovigen soms door die dodende

onvruchtbaarheid van hun eigen hart overrompeld worden, opdat eindelijk, als de dag van de verlossing voor hun ziel aangebroken zal zijn, Christus alleen de eer zal ontvangen van het volkomen werk van de genade en zaligheid. Daarom is het dikwijls even noodzakelijk om de vreselijke macht van de zonde en de ellende te leren kennen, als de door de genade gewerkte deugden en de te verwachten heerlijkheid.

Maar, zal misschien iemand denken, is er dan voor een waar christen niet een overvloed van beloften? Bijvoorbeeld, dat zij zullen bloeien als bomen geplant bij de waterbeken en dat zij al groeiende zullen voortgaan in de genade. Hoe moet ik dan zulke beloften verstaan?

Wij antwoorden hierop:

- a. Indien een christen bij het licht van de Heilige Geest acht zou slaan op zijn toestand, dan zou hij moeten bekennen, dat al deze wegen van God, recht en gerechtigheid zijn.
- b. De Heere is niet de oorzaak van zulke toestanden, maar zijn eigen bedorven bestaan. Daar wordt hij door verleid. Het is ook iets anders, te groeien in de genade en het te mogen zien dat men in de genade groeit. Het verborgen blijven van iemands groei in de genade is dikwijls ook zo nodig, want men zou zich zo gauw verheffen, als men altijd zo in het licht des Heeren mocht wandelen. Daarom verbergt de Heere Zich wel eens, opdat ook dit zou meewerken ten goede voor Zijn gunstgenoten.
- c. Zij zullen bij de uitkomst toch zien, dat toen de winter van onvruchtbaarheid over hun ziel lag uitgespreid, er toch een groeien in de genade is geweest en dat ook die weg voor hen goed was. Deze weg van beproeving was voor hen in die tijd geen zaak van vreugde, maar van droefheid. Maar het grondbeginsel van het leven in elke begenadigde is op te groeien in de zaligmakende kennis van Jezus Christus en in de oefeningen van het geloof, ook wat betreft de daaruit voortvloeiende genadedeugden.

10. Het is niet alleen dat de Heere Zijn aangezicht verbergt voor Zijn kinderen, maar Hij handelt soms met hen alsof Hij hun vijand was. Hiervan hebben wij sprekende voorbeelden in de Heere Jezus Zelf en ook in Job en in andere heiligen.

- a. Zulk een gestalte kan heel goed bestaan in een mens, die in bijzondere oprechtheid voor de Heere leeft en die zich ook van de minste moedwillige overtreding bewust is.
- b. Soms komen er nog zware verdrukkingen en tegenspoeden in dit leven bij. Hiervan hebben wij een voorbeeld in Job. Maar in dit alles heeft men wel toe te zien om de Heere geen ongerijmdheid toe te schrijven, hoe diep de beproeving ook mag gaan en hoe donker de weg ook schijnt, want dit kan zeer wel overeengebracht worden met Gods beloften. De Heere wil in plaats van zilver goud geven en in plaats van rijkdom naar het lichaam wil Hij u een met genade verrijkte ziel geven.

Maar, zult ge zeggen, wat moet er van iemand worden, die niet bidden kan en die zijn hart niet voor God kan uitstorten?

Wij antwoorden:

Zo iemand zal toch geen andere weg kunnen bedenken, waardoor hij gered zal kunnen worden. Daarom is het voor zo iemand het veiligst om aan de voeten van de Heere Jezus te blijven liggen, al is het dan ook sprakeloos. Om toch alléén door Hem gered en geholpen te mogen worden, al is het dat Hij Zijn aangezicht verbergt en Zijn helpende

hand terug houdt. Het is ook zo nuttig en goed voor een mens zijn eigen zwakheid te leren kennen, opdat de kracht van Christus in hem zou kunnen wonen. De Heere slaat toch de wegen van Zijn kinderen gade en Hij zal hen eindelijk doen verstaan, dat al Zijn wegen paden van liefde zijn.

Nu wil ik u nog enkele toelichtingen trachten te geven, hoe een kind van God zich in zulke wegen heeft te gedragen.

- (1) Zoek in de eerste plaats uzelf te benaastigen om een levendige indruk ervan in uw hart te krijgen dat de daden des Heeren alle majesteit en heerlijkheid zijn en dat ze niet af te keuren zijn en veel minder te weerstaan. Veroordeel veel liever uzelf dan de handelingen van God met u, Gedenk dat u een dwaas en groot beest voor de Heere bent, maar dat alle paden des Heeren goed zijn, vol goedertierenheid en waarheid voor hen, die Zijn verbond en getuigenissen onderhouden, Ps. 25:10. En al is dat voor uw geloofsoog verborgen, dat zal aan de zaak van de Heere niets veranderen. Wees maar getrouw, laat u leiden door Zijn Woord en Geest en laat de uitkomst aan God over.
- (2) Zoek vooral een rechte en geestelijke kennis te krijgen van het verbond der genade. Als uw kennis van dit verbond gebrekkig is, zult u door veel slingeringen heen en weer worden gedreven. Doorzoekt dit verbond toch in zijn ruimte en uitgestrektheid. In het bijzonder, hoe God in al Zijn volmaaktheden een God vol van goedertierenheid en genade voor Zijn kinderen wil zijn en blijven. Daarvan geeft de Heere zo vele beloften in Zijn Woord, van welke beloften niet één zal feilen in alle geslachten. Tracht u zich daarop neer te werpen aan de voetbank van Zijn voeten. Smeek Hem en pleit op die beloften, in Zijn Woord geopenbaard, om door Hem op grond van die beloften gered te worden. David beoefende dit in Ps. 65 : 5.
- (3) Murmureer niet en wees niet ongeduldig over uw lot, als de Heere u naar lichaam of ziel komt beproeven. Murmurereen is een tergende zonde tegen de Almachtige en wat zou het niet een gruwelijke boosheid zijn, alsof iets beter zou kunnen zijn dan wat God behaagt te doen! Zou een dwaze wijzer zijn dan de soevereine en alwijze God? Zou u beter kunnen handelen dan de Heere Zelf? Welk een ergerlijke miskenning zou dat zijn van de ontfermende God! Leg liever de hand op de mond en zwijg voor de Heere.
- (4) Wees vooral ook voorzichtig dat u Gods handelingen over kerk en volk in het algemeen en in het bijzonder over u persoonlijk, niet tracht af te meten naar de *zin* van uw naaste. Want de Heere schikt Zich niet naar de regel van u. Hij is de soevereine God, Die met het heer des hemels en met de inwoners der aarde doet naar Zijn welbehagen. Wel is het u vergund uw weg, die de Heere met u houdt, te *vergelijken* met die van uw naaste. Dat kan soms dienen tot uw troost en tot geruststelling. Er mag uit blijken, dat u niets vreemds overkomt als er bezoeking over u is. Er zijn bijna geen gestalten, of de heiligen die vóór ons geweest zijn, hebben die doorleefd.

Het kan wel eens tot troost zijn in moeilijke wegen, als de Heere ons doet zien, dat ook de heiligen in zulke wegen en omstandigheden geweest zijn, waarin wij ons nu bevinden. Dit middel gebruikt de psalmist ook in onze tekstwoorden; zie ook de verzen 15 tot 19. In het bijzonder moet men trachten veel gebruik te maken van de leringen van bijzondere leraars en van beproefde christenen. De kinderen des Heeren hebben dikwijls ondervonden, dat zij óf onder de prediking van Gods Woord door

- Zijn getrouwe knechten óf onder de bijzondere samenkomsten met Gods volk, door de genade van de Heilige Geest verlichting mochten krijgen in hun duistere wegen.
- (5) Laat het uw hartenwens zijn, de wegen en de daden van God, met een opmerkzaam hart na te speuren. Oordeel niet te voorbarig over Gods wegen en handelingen, maar zoek ze met een opmerkzaam hart te doorgronden. Dan zult u zeker, al gaat het nog zo diep, nog wel iets van Gods gunst en liefde daarin opmerken, om uw hart te ondersteunen.
 - (6) Gebruik vooral die middelen, die de Heere in Zijn gunst u nog toezendt en ook de leringen van ware vromen, want de Heere wil die soms wel eens gebruiken. Blijf getrouw in uw wachten op de Heere, want God zal u zeker op Zijn tijd uithelpen. Misschien wil de Heere van u een geoefend en verstandig christen maken, die door Zijn Geest geleerd is, om u hierna ook te gebruiken tot dienst van anderen. Vooral om hen, die in dezelfde moeilijke wegen zijn waarin u zich nu bevindt, te kunnen vertroosten met die vertroosting waardoor u vertroost bent. De Heere zal eenmaal tonen hoe goed de weg was, die Hij met u hield. Is het niet hier op aarde, dan zal het zeker in de hemel zijn. Daarom, al komt de hand van Gods beproevingen over u, de Heere maakt dat ze tot uw zaligheid meewerken. Kinderen van God, wees daarom maar veel bekommerd: over uzelf, hoe u het er met de Heere dagelijks afbrengt, opdat u dit mag leiden tot verootmoediging en God zal het verder wél met u maken.
 - (7) Tracht veel naar die schone deugd van een ootmoedige en nederige geest, die kostelijk is voor God. Hang de Heere in ootmoedige vreze zwijgend aan, als u Zijn handelingen met u niet begrijpt. U weet dat u de hel en de eeuwige rampzaligheid had verdiend, opdat u zich vernederen moge onder de krachtige hand van God, dan zal Hij u verhogen te Zijner tijd.
 - (8) Zoek uzelf op te bouwen in het allerheiligst geloof, in de enige Middelaar Jezus Christus. Ga tot Hem uit met geheel uw hart, om het gehele werk der zaligheid en alles wat u ook op de weg zult ontmoeten, aan Hem over te geven en toe te vertrouwen. Tracht menigmaal en opnieuw uzelf in het genadeverbond aan de Heere op te dragen en voor Hem te betuigen, dat u niets in uzelf bezit om Hem te behagen, maar dat al uw grond om tot Hem te komen, alleen ligt in de roeping van God en de aanbedding van Christus in Zijn Woord.

Heeft de Heere u dit enigszins leren beoefenen, dan is dat het beste kenmerk van een waar christen. Hierin is ook het beste en grondigste bewijs aanwezig, dat al de hoop op uzelf en uw verwachtingen van en steunen op wettisch werk, is afgesneden.

Wacht u vooral om nooit uw genadestaat te toetsen aan gestalten die op eigen werk, hetzij geheel of gedeeltelijk gegrond zijn, want die steunsels zullen u begeven en zullen uw ziel in het uur van de dood doen wankelen als een huis zonder fundament.

Maar laat uw hoop alleen zijn op de levende God en Jezus Christus, door een levend, een toevluchtnemend of aanklevend geloof, gegrond op het enig, eeuwig en onveranderlijk Woord.

Hij, die machtig is dat te doen, heilige en bevestig u en mij in dit Zijn heilig Woord en Zijn toezeggingen. Amen